

BUGETARE PARTICIPATIVĂ LA ȘCOALĂ

DINTR-O PRIVIRE

Ce facem?	Un grup de elevi, împreună cu profesorii decid cum este utilizat un buget disponibil pentru un proiect educațional.
De ce?	Este un proiect educațional pentru elevi și profesori: <ul style="list-style-type: none">• Experiență pozitivă de implicare civică• Competențe cheie: lucru în echipă, dezbateri, negociere• Elemente de bază de educație economică
Cum facem?	<p>Centrul pentru Inovare Publică oferă cadrul conceptual, sprijin, ghidaj, informații, și un element neutru de referință. Această fază este de pilotare a modelului în câteva școli.</p> <p>Consiliul Local (prin decizie), comunitatea (prin contribuții voluntare) sau un donator instituțional pune la dispoziție un buget pentru activități educaționale și decide limitele în care poate fi utilizat bugetul.</p> <p>Un profesor sau un grup de profesori conduce dezbaterile.</p> <p>Elevii și profesorii propun proiecte, dezbate meritele proiectelor propuse și, la final, votează cel mai bun proiect. Acesta este implementat de școală folosind bugetul alocat.</p>
Exemple de proiecte de succes	La liceul San Jose din California, elevii au primit finanțare pentru trei proiecte educaționale: lecții de șofat pentru 50 de elevi (Driver's Ed), o excursie pentru 50 de elevi în afara statului California pentru identificarea colegiului în care aceștia vor învăța și achiziția echipamentului sportiv pentru toți cei 600 de elevi ai liceului.

CE ESTE BUGETAREA PARTICIPATIVĂ?

Bugetarea participativă (BP) este un proces democratic prin care membrii unei comunități decid cum va fi cheltuită o parte a bugetului public.

Comunitatea poate fi un cartier, o localitate, un județ, o regiune sau chiar o țară. De obicei, procesul funcționează mai bine în comunități mai mici sau cel puțin mai omogene, pentru că scade complexitatea deciziei. Primele încercări de BP au apărut în orașe America Latină, iar apoi s-au extins în Statele Unite și țări ale Uniunii Europene. În România, cel mai cunoscut exemplu este cel al orașului Cluj-Napoca, care alocă anual un procent (mic) din bugetul său unui proces de BP.

În cazul nostru, comunitatea este școala, iar membrii ei sunt elevii, părinții, profesorii și ceilalți angajați ai școlii. Bugetul pus în discuție este asigurat pentru dezvoltarea unui proiect educațional.

DE CE BUGETARE PARTICIPATIVĂ LA ȘCOALĂ?

Bugetare participativă este în același timp un excelent instrument de educație civică și o modalitate de a întări coeziunea unei comunități. Iată câteva dintre beneficiile imediate ale unui proces de BP:

- Oferă elevilor (și nu numai lor) o experiență pozitivă de implicare civică.
- Întărește legăturile între elevi, profesori și administrație, îmbunătățind climatul educațional.
- Stabilizează competențe și abilități cheie pentru cetățenie democratică, precum: lucru în echipă, gândire critică, analiză, documentare, rezolvarea problemelor.
- Introduce elemente de bază de educație economică, inclusiv înțelegerea și construirea unui buget simplu.
- Conștientizează elevii asupra problemelor comunității.

Bugetarea participativă la școală este un proces real, atunci când elevii decid cum anume sunt cheltuite fondurile care se află la dispoziția clasei pentru implementarea unui proiect educațional.

CUM SE DESFĂȘOARĂ BP ÎN ȘCOALĂ?

1. Planificare procesului de bugetare participativă

- Se poate desfășura în șase sau mai multe săptămâni:
 - Săptămâna 1-2 – culegerea ideilor
 - Săptămâna 3-4 – dezvoltarea ideilor
 - Săptămâna 5 – prezentarea ideilor și votarea lor
 - Săptămâna 6 – implementarea proiectului
- Stabilirea obiectivelor și a rezultatelor acestei faze;
- Fiecare membru al echipei trebuie să înțeleagă care este rolul lui în acest proces, un profesor poate juca rolul de facilitator al procesului;
- O clasă (de 30 de elevi sau mai mulți) poate participa la procesul de bugetare participativă;
- Facilitatorul/profesorul poate împărți clasa de elevi în grupuri de lucru și fiecare grup va corespunde unei categorii de proiecte: schimbarea aspectului clasei, recreere, materiale pentru clasă, etc.;
- Procesul se poate derula fie într-o oră de clasă, după ore de clasă, în timpul unui program de tipul școală după școală sau alegerea momentului derulării poate fi lăsat la decizia echipei – facilitator și elevii care vor participa;

- Stabilirea calendarului va porni de la momentul la care elevii vor vota, moment care trebuie să fie cu câteva săptămâni înainte de finalizarea semestrului, în așa fel încât proiectele votate să înceapă să fie implementate până la sfârșitul semestrului.

2. Colectarea ideilor

- Clasa de elevi împreună cu facilitatorul decid cine dorește să participe în procesul de colectarea a ideilor;
- Pentru evaluarea nevoilor, elevii pot lucra individual sau în grupuri și împreună pot decide dacă includ sau nu părinții în această parte a procesului;
- Strategia de colectarea a ideilor trebuie să fie stabilită în parteneriat cu facilitatorul procesului și poate răspunde la următoarele întrebări:
 - Ce ai dori să schimbi sau să îmbunătățești în clasa ta? Fii cât se poate de specific.
 - Explica problema care trebuie rezolvată.
 - Cum anume ai rezolva problema identificată?
 - Poți găsi o soluție?

3. Dezvoltarea ideilor

- Facilitatorul va ajuta echipele de elevi să își identifice nevoile, să găsească soluții și să își dezvolte propunerile de proiecte educaționale;
- Proiectele educaționale care vor fi dezvoltate trebuie să acopere o nevoie reală a clasei;
- Un proiect educațional va cuprinde informații despre echipa care va implementa proiectul, identificarea nevoii, soluții pentru rezolvarea nevoii, durata, resurse materiale necesare/costuri;
- Posibile idei de proiecte educaționale: renovarea unei sălii din școală, organizarea unui club de șah/dezbateri/pictură, plata unei taxe de participare la un concurs național/european/internațional etc.;
- În faza de dezvoltare a ideilor, facilitatorul va monitoriza elaborarea proiectelor educaționale și va interveni ori de cât ori este nevoie cu sugestii și recomandări.

4. Votarea propunerii

- Fiecare echipă își prezintă ideea de proiect printr-un video sau altă modalitate de prezentare în cadrul unei întâlniri stabilite de comun acord;
- Un posibil scenariu pentru prezentarea ideii de proiect poate fi:
 - Problema pe care încercăm să o abordăm este:
 - Știm că este o problemă deoarece:
 - Soluția propusă de noi este:
 - Va beneficia de ideea noastră:
 - Va costa aproximativ:
- Ceilalți colegi din audiență votează ideile după ce toate prezentările au avut loc și își depun votul în urnă;
- Ideea care primește cele mai multe voturi urmează să fie implementată la nivel de clasă sub forma unui proiect educațional.

5. Implementarea proiectelor câștigătoare

- Proiectul sau proiectele câștigătoare vor fi implementate;
- Preferabil: cei ce le-au propus vor coordona implementarea, cu ajutorul facilitatorului.

EXEMPLU SCENARIU BP LA ȘCOALĂ

SCENARIUL DE BAZĂ

Pregătirea proiectului	Echipele CIP stabilește întâlniri cu profesorii care sunt interesați de implementarea bugetării participative la clasă. Împreună cu echipele CIP, fiecare profesor își planifică activitățile pornind de la materialele puse la dispoziție și informează conducerea școlii.
Săptămânile 1-2	Profesorii participă la sesiunea inițială de formare cu echipele CIP și specialistul în educație. Paralel au loc sesiunile de formare cu elevii: <ul style="list-style-type: none"> - Introducerea proiectului; - Elemente de economie și bugetare; - Elemente de management de proiect; - Elemente de negociere și lucru în echipă. <p>La clasă facilitatorul/profesorul împreună cu clasa de elevi, desfășoară procesul de planificare.</p>
Săptămânile 3-4	Urmează faza de culegerea ideilor și de dezvoltarea lor în proiecte educaționale la nivelul clasei. <p>Formulare și propunerea ideilor de proiecte educaționale pot fi făcute de către elevi sau echipe de elevi.</p> <p>Echipele CIP va sprijini elevii să formuleze cât mai clar propunerea de proiect/e educațional/e.</p>
Săptămâna 5	Dezbaterea, prezentarea propunerilor de proiecte educaționale la nivelul clasei și votarea lor.
Săptămâna 6	Implementarea proiectelor educaționale.

PARTICIPANȚI

Varianta la clasă. În acest scenariu, bugetarea participativă are loc la nivelul unei clase, și participă direct toți elevii.

Acest scenariu este construit doar cu participarea elevilor. Ulterior, se pot dezvolta scenarii în care participă/votează și părinții și profesorii